

Autor: Josef Kunášek

Pramen: Nekalá soutěž a podnikání, Sekurkon 1995

Jednání v hospodářské soutěži

Hospodářská soutěž je vztah dvou nebo více podnikatelů, jejichž zájmy se v rámci svých ekonomických aktivit střetávají. Hospodářskými soutěžiteli jsou proto ti, kdo se v rámci výroby nebo poskytování služeb střetnou v soutěži o získání hospodářského prospěchu. Jako nejjednodušší příklad můžeme uvést obchodní činnost v tržnicích. Zde vedle sebe stojí trhovci, kolem kterých přecházejí zákazníci a trhovci se je snaží přesvědčit, aby u nich utratili své peníze.

Není rozhodující, co prodávají, neboť mají společný zájem. Zákazníkovu peněženku. Problém je však podstatně složitější. Podle prof. Engliše je podstatou soutěže, to že "více osob žádá nebo nabízí totéž a mezi sebou zápasí". Cílem hospodářské soutěže je dosažení maximálního zisku. Smyslem právní úpravy nekalé soutěže je, aby byl zisk získáván v souladu s platnými předpisy, které chrání čistotu obchodních vztahů.

Kdo je a kdo není soutěžitelem si nejdříve ukážeme na konkrétních případech.

Firma "Alpa" se domáhala, aby společnost "Delta", byla uznána povinnou se zdržet používání značky "Alpa" na svém zboží, v rámci reklamy a ve firemním styku. Nejvyšší soud ČR dne 17.06.1932 v rozsudku zařazeném ve Sbírce Vážný pod č. 11755 konstatoval, že žalobkyně není soutěžitelkou a nemá proto aktivní legitimaci k podání žaloby, protože zboží, margarín, označované žalovanou stejnou slovní značkou "Alpa", je zbožím zcela jiného druhu, než zboží označované touto značkou žalobkyně, francovka, a má dále za to, že označení "Alpa" není pro zboží žalobkyně příznačným." Dále konstatoval, že "soutěžitelem je každý podnikatel, který vyrábí nebo prodává zboží téhož nebo podobného druhu, nebo vůbec je podnikově činným ve stejném nebo podobném oboru hospodářském. Pojem soutěže není tedy vyloučen tím, že nejde o totéž zboží neb též jeho druh. Soutěž není vyloučena ani tím, že nejde o zboží podobného druhu, jen když osoby přicházející v úvahu jako soutěžitelé, jsou činné ve stejném neb podobném hospodářském oboru.

Na tomto rozsudku je vidět, jaký podstatný význam má určení, zda se jedná o soutěžitele a hospodářskou soutěž. To, že soud došel k závěru, že se nejedná o soutěžitelský vztah mělo za následek zamítnutí žaloby z důvodu nedostatku aktivní legitimace, to je způsobilosti být stranou ve sporu - mít vůbec možnost žalobu z titulu nekalé soutěže podat.

Soutěžní vztah může však nastat i mezi zcela rozdílnými obory podnikání: Obchodník s výpočetní technikou používal reklamní slogan:

"Co darovat za vysvědčení? Darujte místo knihy kalkulačku."

Obchodník byl v soutěžním vztahu s knihkupcem a dopustil se vůči němu nekalé soutěže.

Ze zahraniční judikatury je možno uvést případ "Statt Blumen Onko Kaffee".

Soud zjistil soutěžní vztah mezi pražskou kávou a květinářskými podniky, protože pražská nabádala spotřebitele, aby darovala kávu místo květin.

Rovněž podle prvorepublikové judikatury není pojem soutěže vyloučen tím, že nejde o totéž zboží neb o též jeho druh nebo o zboží podobného druhu, jen když osoby přicházející v úvahu jako soutěžitelé jsou činné ve stejném nebo podobném hospodářském oboru. Podobnost hospodářského oboru má svou hranici v možnosti záměny podniku nebo zboží v očích průměrného zákazníka.

Do soutěžního vztahu se mohou dostat i podniky z hlediska hospodářského významu zcela rozdílné.

Podle zahraničních pramenů byla volba shodného názvu s obchodním jménem jiného podniku předmětem sporu týkajícího se firemního označení "The American Tobacco Company" a "South American Tobacco Company". Federální soud v Argentině došel k závěru, že čím známější je jméno staršího podniku, tím více je nutné jméno nového podniku odlišit.

U proslulé firmy může dojít k soutěžnímu vztahu i když nepodnikají ve stejném oboru. Tak se dostal do sporu Rolls Royce s elektrotechnickým podnikem.

Podle rozhodnutí č. 10213 ze dne 9. 10. 1930 z první republiky ten, komu bylo prozatímním opatřením zakázáno vyrábět a prodávat výrobek, neprestal být soutěžitelem.

Prvorepublikové soudy rozhodovaly spor, ve kterém tři firmy, provozující obchod s kávou, čajem a jiným koloniálním zbožím se domáhaly konsummim spolku, který provozoval rovněž obchod s koloniálním zbožím, aby žalovaný byl uznán povinným zdržeti se tvrzení, že obchodníci mohou existovati jen, když

stále zvyšují ceny, nebo podávají méněcenné zboží nebo nesprávně váží. Nevyšší soud první republiky svým rozhodnutím Rc 12638 ze dne 26. 05. 1933 konstatoval, že obchodníci nebyli aktivně legitimováni k podání žaloby z titulu zlehčování, protože údaje, uvedené v letácích nejsou adresné. Žalovaného však uznal vinným pro porušení generální klauzule. To mělo dopad na určení náhrady škody, kde soud žalobu v tomto směru zamítl.

Výše uvedené příklady lze zobecnit tak, že soutěžiteli jsou z hlediska nekalé soutěže ti, kdo se na základě objektivní povahy svých výrobků či služeb či na základě své vlastní obchodní aktivity (propagační, reklamní aj.) střetnou v soupeření o získání spotřebitele jako svého zákazníka. Konkretizaci účasti v hospodářském soupeření mezi vzájemně konkurujícími soutěžiteli vytváří mezi nimi soutěžní vztah, který se řídí závaznými pravidly soutěže vymezenými ustanoveními o nekalé soutěži.

Zcela specifickým problémem je vztah podnikatele a jeho zaměstnanců.

Podnikatel se dostává v rámci nekalé soutěže do vztahu se svými zaměstnanci především ve dvou směrech.

Jednak odpovídá za jejich jednání ve vztahu k ostatním podnikatelům. To není předmětem naší publikace. Zaměstnanci však mohou vystupovat vůči podnikateli jakožto jeho konkurenti. Může se tak stát v době, kdy jejich pracovní vztah trvá nebo po jeho ukončení. Do soutěžního vztahu se proto může podnikatel dostat s vlastním a to současným i bývalým zaměstnancem tehdy, když si zaměstnanec za doby trvání pracovního vztahu nebo po jeho ukončení založí vlastní firmu a v rámci ní využívá důležité obchodní znalosti a styky, na jejichž vzniku se zasloužila podnikatelova firma. Jestliže se jedná o zaměstnance, tak zaměstnanec navíc porušuje ustanovení § 73 odst. d) zákoníku práce - nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy organizace.

Snaha podnikatele se chránit proti amorálním postupům svého zaměstnance, které jsou z hlediska obecné morálky - názoru průměrného podnikatele kompatibilní s tím, když někdo ukradne sousedovi slepici, kterou si soused pílal a hýčkal tím, že uzavře se zaměstnancem dodatek k pracovní smlouvě za použití formulace: "Pracovník se zavazuje nepodnikat ve stejných předmětech podnikání - činnosti, jako podniká podnikatel", není nejvhodnější. Zaměstnanec, přestože tento dodatek podepsal, se začne ohánět porušováním lidských práv mu zaručených Ústavou a podnikateli vzniknou zbytečné komplikace.

Podnikatel má dvě možnosti

1. Se svým zaměstnancem uzavře dohodu, že když bude zaměstnanec po skončení pracovního vztahu pracovat nebo podnikat ve stejném oboru jako firma podnikatele, uhradí podnikateli dohodnutou částku.
2. Dále má možnost prostřednictvím soudu svého zaměstnance žalovat, aby se zdržel jakékoliv formy konkurenčního podnikání. Bude to složitější a finančně nákladnější.

V mezidobí od vydání této publikace byla soudy přijata v této věci rozhodnutí zveřejněná v Profitu a článek autora "Ochrana proti krádeži KNOW-HOW zaměstnancem, na který v této souvislosti odkazují.